

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Současné pojetí venkovské turistiky
Current Conception of Rural Tourism

Student:	Jana Konvičková
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Martina Janásová

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student: **Jana Konvičková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6501R006 Ekonomika cestovního ruchu
Specializace: 02 Ekonomika cestovního ruchu
Téma: **Současné pojetí venkovské turistiky**
Current Conception of Rural Tourism

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Turistika - základní pojmy
3. Venkovská turistika
4. Tendence dalšího vývoje venkovské turistiky
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

NEJDL, Karel. *Management destinace cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-673-8.

PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008. ISBN 978-80-7041-658-7.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Janásová**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

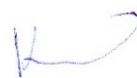

Ing. Petra Horváthová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci *Současné pojetí venkovské turistiky* vypracovala samostatně a všechny použité zdroje jsem řádně citovala.

V Uherském Hradišti dne 9. 5. 2013

Jana Konvičková

Poděkování

Děkuji paní Ing. Martině Janásové za vedení mé bakalářské práce, za cenné rady a připomínky, které mi pomohly k vypracování daného tématu.

Jana Konvičková

OBSAH

1	ÚVOD	6
2	TURISTIKA – ZÁKLADNÍ POJMY	7
2.1	Cestovní ruch a jeho ekonomika	7
2.2	Turismus a turistika	8
2.3	Cestovní ruch a jeho společenské funkce	9
2.4	Cestující	11
2.5	Silné a slabé stránky našeho cestovního ruchu	13
2.6	Udržitelný cestovní ruch	15
2.7	Geoturismus	16
2.8	Zelený cestovní ruch	17
2.9	Ekoturistika	17
2.10	Venkovský cestovní ruch	17
3	VENKOVSKÁ TURISTIKA	19
3.1	Venkovský prostor	19
3.2	Formy venkovské turistiky	21
3.3	Význam venkovské turistiky	26
3.4	Znaky venkovské turistiky	26
3.5	Venkovská turistika a cestovní ruch	27
3.6	Produkty venkovského cestovního ruchu	28
3.7	Negativní dopady	30
3.8	Orgány a organizace v oblasti venkovské turistiky	31
3.8.1	Svaz venkovské turistiky	31
3.8.2	Nadace ECEAT CZ	32
3.8.3	Ostatní	32
4	TENDENCE DALŠÍHO VÝVOJE VENKOVSKÉ TURISTIKY	33
4.1	Počátky venkovské turistiky a vývojové změny na českém venkově	33
4.2	Současný stav podnikání ve venkovské turistice	34
4.6	Formy podpory venkovského cestovního ruchu	34
4.6.1	Státní podpora SAPARD	34
4.6.2	Podpora rozvoje a obnovy venkova 2013	35
4.6.3	Iniciativa Leader	36

4.7	Návrh produktů venkovské turistiky	37
4.7.1	Biofarma Juré – Ekofarma Vránovi	37
4.7.2	Statek Adámek	39
4.7.3	Ranč U jelena	42
4.7.4	Biofarma Belina	44
4.8	Syntéza doporučené nabídky pobytů venkovské turistiky	47
5	ZÁVĚR.....	48
	Seznam použité literatury	49
	Seznam zkratek	52
	Seznam obrázků	54
	Seznam schémat a tabulek.....	54
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce.....	55
	Seznam příloh.....	56

1 ÚVOD

V současné době je cestovní ruch důležitou součástí ekonomiky většiny vyspělých zemí, jelikož představuje největší pohyb obyvatelstva za rekreací, poznáváním a naplnění potřeb cílových skupin. Venkovská turistika v něm hraje velmi významnou roli a v České republice má tradici hluboce zakořeněnou. Lidé cestují, aby si odpočinuli od každodenního stresu a poznali nová místa a tradice.

Existuje mnoho hospodářsky slabých regionů s nízkou hustotou obyvatelstva a nízkou úrovní rozvoje. Pro tyto regiony je jediným řešením cestovní ruch, díky novým podnikatelským záměrům, které nebyly zcela běžné. Venkovský cestovní ruch zajišťuje zejména stabilizaci obyvatelstva a udržování čisté přírody s minimálním dopadem na životní prostředí. Venkovská turistika se vykonává v oblastech, které jsou významné pro jejich vzácnost venkovského života. Volba lokality turistů je často ovlivněna doporučením od známých a přátel, podle nabídky na internetu a zejména podle jejich osobních zájmů. Zda má být hlavní součástí jejich dovolené cykloturistika, koupání, pěší turistika, či jiná podobná aktivita záleží pouze na jejich výběru.

Bakalářská práce pojednává o současném vývoji venkovské turistiky. Teoretická část práce se věnuje definování základních pojmů spojených s turistikou, resp. venkovským cestovním ruchem a dalším dílčím pojmům v logické návaznosti jakými jsou např. problematika rozvoje a udržitelnosti venkovské turistiky. Praktická část se věnuje zejména doporučeným návrhům produktů venkovské turistiky pro zájemce o tuto formu cestovního ruchu a pro zájemce z řad tuzemských, zahraničních i incomingových CK na trhu. Pro tuto studii je použita metoda sběru dat, metoda analýzy a syntéza. Podklady ke shromažďování dat jsem získala z odborné literatury a z webových stránek. (Metoda sběru dat = shromažďování informací. Metoda analýzy = rozbor, všeobecná metoda zkoumání jednotlivých složek a vlastností a rozkládání celku na části. Syntéza = spojování více částí do jednoho celku.)

Téma Současné pojetí venkovské turistiky jsem si vybrala proto, že tento typ turistiky je čím dál častěji vyhledáván a také díky mému vztahu k přírodě a venkovu.

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení současného stavu domácí venkovské turistiky s ohledem na podnikatelské příležitosti v tomto prostředí. Dílčí cíl práce spočívá v sestavení návrhů atraktivních destinací domácí venkovské turistiky.

2 TURISTIKA – ZÁKLADNÍ POJMY

2.1 Cestovní ruch a jeho ekonomika

Cestovní ruch, nebo turismus je důležitý společensko-ekonomický fenomén dnešní doby jak z pohledu jednotlivce, tak i pro společnost. Představuje největší pohyb lidí za rekreací, poznáváním, a naplněním vlastních potřeb.

Začátek rozvoje cestovního ruchu nastává v době 19. a 20. století, kdy se cestovní ruch začal vyvíjet jako odvětví společenské činnosti ve vyspělých krajinách.

„Mnozí odborníci však jeho prvopočátky spojují s obdobím průmyslové revoluce jako důsledku tehdejších technických, ekonomických a sociálních podmínek. Kromě primární nabídky, tj. přírodních a kulturně-historických podmínek, cestovní ruch totiž vyžaduje i možnost svobodného pohybu obyvatelstva, přiměřený disponibilní fond volného času, volnou kupní sílu na uspokojování méně zbytných potřeb. Do této skupiny zahrnujeme i potřeby spojené s uspokojováním účasti na cestovním ruchu. Nezbytná je i výstavba a provoz dopravních, ubytovacích, stravovacích, sportovně-rekreačních, zábavních a dalších zařízení cestovního ruchu.“[2]

Definice cestovního ruchu podle UNWTO (United Nations World Tourism Organization – Světová organizace cestovního ruchu):

„Cestovní ruch je činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času a služebních cest (osoba nesmí být odměňována ze zdrojů navštíveného místa).“[16]

Cestovní ruch je rozsáhlým společenským jevem, což vystihuje Vystoupil a kol. (2006), kteří pracují s tzv. systémovou teorií. Ta se snaží vymezit všechny vztahy cestovního ruchu k vnějšímu prostředí, jakožto i vztahy uvnitř cestovního ruchu. Mezi vnější (nadřazené) systémy, které vytváří vazby se systémem cestovního ruchu, se řadí ekonomické, sociální, politické, technologické a ekologické prostředí. Jako podsystemy cestovního ruchu pak byly určeny subjekty a objekty cestovního ruchu. Uvedený systém pak pomáhá porozumět rozsahu cestovního ruchu a jeho vazbám na okolí.[3]

Ekonomika cestovního ruchu

Vyjadřuje soubor ekonomických aktivit souvisejících s přímou poptávkou a aktivit, které průmysl cestovního ruchu vyvolal a ovlivňuje, např. výroba a dodávky vybavení pro ubytovací a stravovací zařízení v oblastech cestovního ruchu, služby pro hotely apod.

Bezprostřední ekonomický přínos cestovního ruchu pro národní hospodářství se vyjadřuje pomocí:

- Ukazatele „hrubá přidaná hodnota turismu“, což je podíl turismu na tvorbě hrubé přidané hodnotě
- Ukazatele „hrubý domácí produkt turismu“, což je podíl turismu na tvorbě hrubého domácího produktu

Přínosy cestovního ruchu pro státní rozpočet ČR spadají do oblasti příjmy z daní. Jedná se o daně z příjmů právnických a fyzických osob a majetkové daně. Z oblasti nepřímých daní se jedná o daň z přidané hodnoty a spotřební daň.

Dopad cestovního ruchu na platební bilanci se projevuje v oblasti „Běžný účet“. Veškeré příjmy realizované zahraničním cestovním ruchem zvyšují příjmy v části „Balance služeb“. Nejdůležitější vliv cestovního ruchu na platební bilanci má saldo příjmů a výdajů označované také jako neoficiální „balance cestovního ruchu“.[6]

2.2 Turismus a turistika

Turismus

Jak již bylo zmíněno, turismus je ekonomicko-sociální skupina. Je to ucelená soustava aktivit a vzájemných vazeb mezi nimi, které vytvářejí hojně strukturovanou pavučinu. Tento systém „turismus“ je obecnou skupinou, která v praxi vystupuje vždy jen v určité podobě, kterých je mnoho. Problematika systémového uspořádání turismu je nezbytná pro efektivní fungování cestovního ruchu. [6]

Turistika

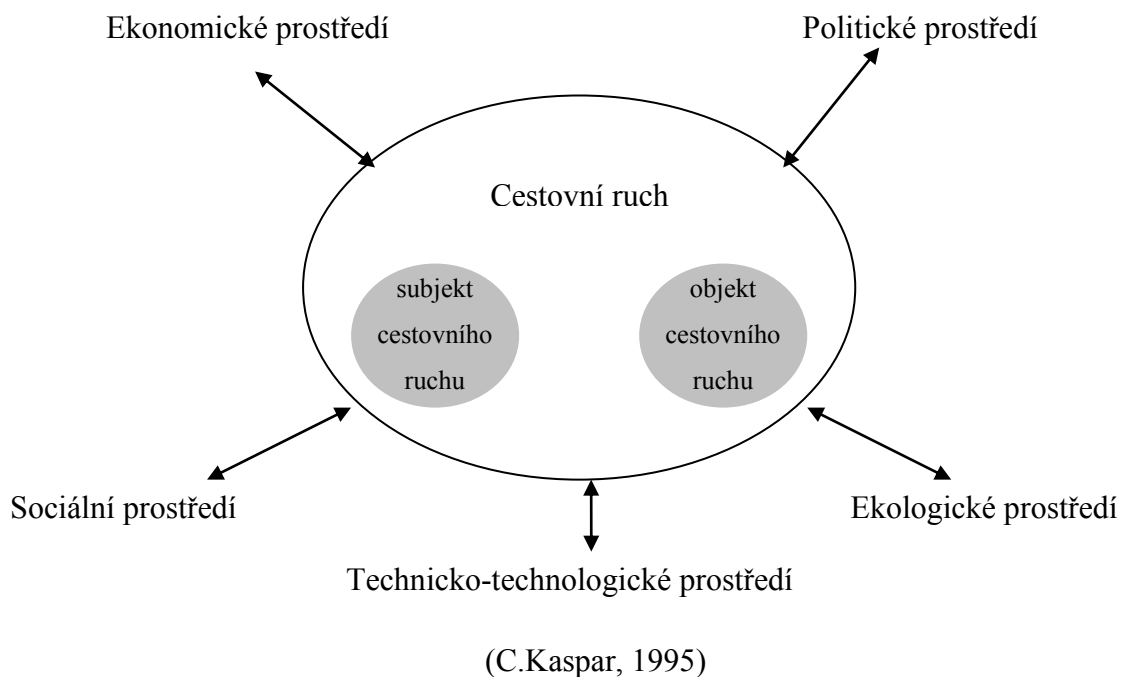
Turistika je pohybová aktivita, která je spojena s přesunem konkrétních osob z jednoho místa do druhého. Lidé se pohybují vynaložením vlastní energie resp. energie zvířat ovládaných přesouvající se osobou. Jde o jeden z prostředků uspokojování lidské potřeby zaměřené na vyžití pomocí aktivního sportu, fyzického pohybu, který může být propojen i s novým poznáním.[6]

2.3 Cestovní ruch a jeho společenské funkce

- podílí se na všestranném rozvoji osobnosti,
- umožňuje obnovu duševních a fyzických sil – odpočinek,
- je nástrojem preventivně léčebného působení,
- slouží k účelnému využití volného času,
- pomáhá vytvářet nový životní styl – přenosem zvyků a návyků z jiných zemí nebo oblastí,
- slouží jako nástroj vzdělávání a kulturní výchovy člověka,
- přispívá k vzájemnému poznání a porozumění mezi lidmi,
- motivuje k získávání jazykových znalostí,
- vědecko-informační funkce – výměna informací, vědeckých poznatků (kongresová turistika),
- ekonomické funkce – vytváří řadu pracovních příležitostí,
- vliv zahraničního cestovního ruchu na platební bilanci státu.[16]

„Cestovní ruch je otevřený a dynamický systém, který tvoří dva podsystemy a to subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu včetně vzájemných vazeb.“[2]

Schéma 2.1 Cestovní ruch jako systém [2]

Subjekt cestovního ruchu

Subjektem je účastník cestovního ruchu respektive každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v čase cestování mimo místo trvalé bydliště.

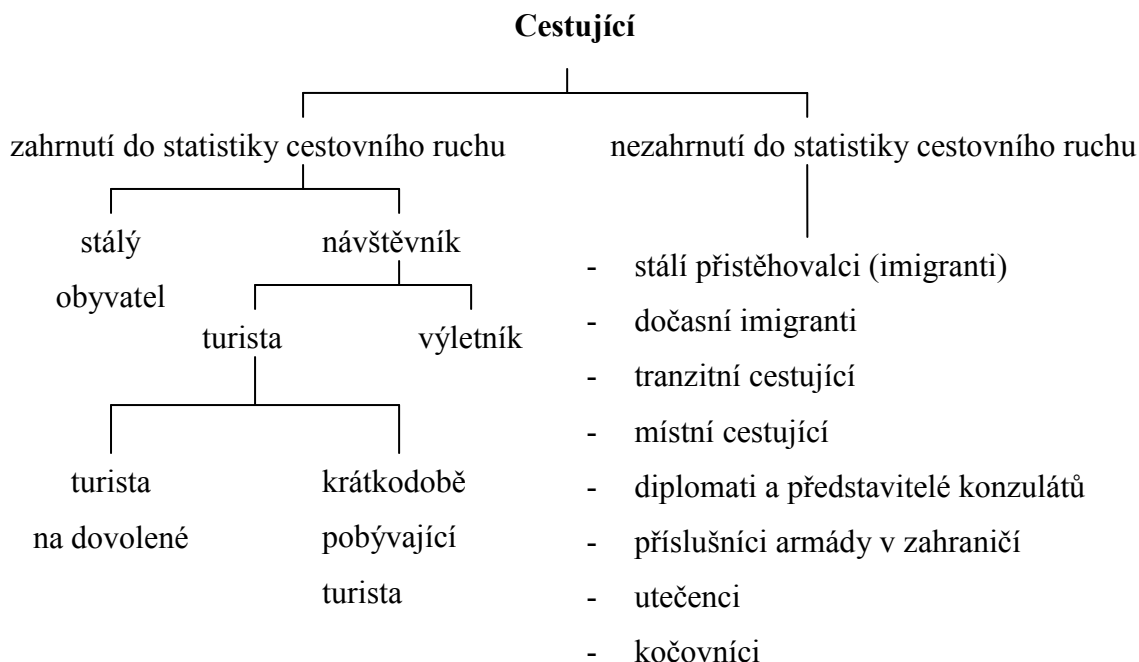
Účastník cestovního ruchu je ze statistického pohledu označován jako návštěvník, turista nebo výletník.[2]

Objekt cestovního ruchu (object of tourism)

Může být jimi všechno co je cílem cestování účastníka cestovního ruchu.

Objektem může být cílové místo (destinace cestovního ruchu), atraktivita, podniky a instituce cestovního ruchu.[2]

Schéma 2.2 Struktura cestujících podle závěrů mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu

(Ottawa, 1991)

2.4 Cestující

2.4.1 Stálý obyvatel (rezident)

V domácím prostředí je to osoba, která žije aspoň 6 po sobě jdoucích měsíců v jiném místě před příchodem do jiného místa na dobu kratší než 6 měsíců.

V zahraničním prostředí je to osoba, která žije na území alespoň jeden rok před příchodem do jiné země na kratší dobu než jeden rok.[2]

2.4.2 Návštěvník (visitor)

Návštěvníkem je osoba, která v domácím cestovním ruchu cestuje mimo místo trvalé bydliště na dobu kratší než 6 měsíců a hlavní cíl cesty není výdělečná činnost.

V zahraničním cestovním ruchu je návštěvníkem osoba, která cestuje do jiné země na dobu kratší než jeden rok a hlavní účel cesty není výdělečná činnost.[2]

2.4.3 Turista (tourist)

Turista je osoba, která splňuje všechna kritéria návštěvníka a účast turisty na cestovním ruchu je spojena s minimálně jedním přenocováním.

Dále se rozlišuje:

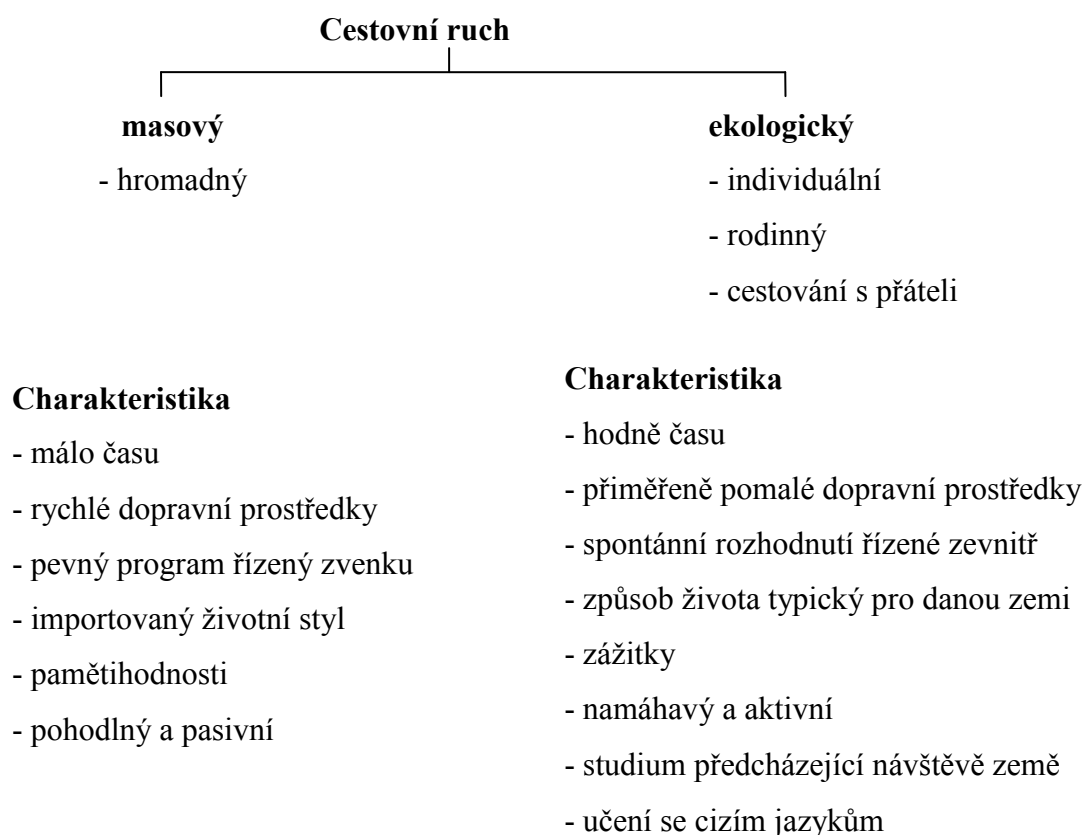
Turista na dovolené (holiday maker)

Krátkodobě pobývajícím turistu (short-term tourist) [2]

2.4.4 Výletník (excursionist)

Výletníkem je návštěvník, který necestuje na delší dobu než 24 hodin a přenocuje v navštíveném místě. [2]

Schéma 2.3 Cestovní ruch [2]

2.5 Silné a slabé stránky našeho cestovního ruchu

Využitím SWOT analýzy byly vyhodnoceny různé stránky cestovního ruchu v České republice.

Za silné stránky cestovního ruchu považujeme:

- výhodná geografická poloha státu (uprostřed Evropy)
- příznivá nadmořská výška a příznivé klimatické podmínky
- hustá síť dobře značených turistických stezek
- kulturní bohatství naší země (historické, technické a další památky)
- přírodní atraktivita, zejména v chráněných krajinných oblastech a národních parků
- lázeňství, tradice a existence sportovních areálů
- Praha jako důležitý turistický fenomén mimořádného významu
- početně poměrně dostatek ubytovací kapacity
- přízpůsobivá a pro cestovní ruch poměrně kvalitní pracovní síla

Naproti těmto pozitivním skutečnostem stojí také některé významné slabé stránky. Považujeme za ně zejména:

- slabá kvalifikace části pracovníků zařízení cestovního ruchu
- nízká kvalita základních i doplňkových služeb cestovního ruchu
- nízký počet potřebných specialistů pro řízení podnikatelských subjektů v cestovním ruchu a nerovnováha mezi poptávkou a nabídkou kvalitních pracovníků
- málo kvalitní údržba a obnova historických objektů a objektů kulturně- historických (zejména památek UNESCO)
- nedostatečné statistické údaje o cestovním ruchu
- nepostačující propagace regionů v zahraničí a v případě regionů v rámci republiky
- nízká technická úroveň a stupeň vybavenosti zařízení koupališť, turistických tras, lyžařských a běžeckých tratí, cyklotras apod.
- nízké tempo zavádění nových technologií v cestovním ruchu
- skutečnost, že pouze asi 30 % lůžek se nacházelo v ubytovacích zařízeních hotelového druhu
- málo příznivá úroveň infrastruktury cestovního ruchu, především ve venkovských oblastech
- malý podíl produktů šetrných forem turistiky na trhu cestovního ruchu (agroturistika, cykloturistika, pěší turistika, lázeňská turistika)

- chybí koncepční řízení cestovního ruchu ve velkoplošných chráněných územích, ať už v národních parcích nebo chráněných krajinných oblastech
- chybí marketingové studie o rozvoji potenciálních regionů cestovního ruchu
- nízká kvalita propagace cestovního ruchu
- nedokonalá schopnost subjektů na trhu cestovního ruchu reagovat na trendy probíhající jak na straně poptávky, tak na straně nabídky

Mezi příležitosti cestovního ruchu patří především:

- rozvoj tradičního lázeňství
- vnímání České republiky jako bezpečného regionu
- členství České republiky v Evropské unii
- zvyšující se zájem o rekreační a poznávací pobyty v České republice
- rozšiřování spolupráce se zahraničím a dalších regionů a obcí s jejich zahraničními partnery v oblasti cestovního ruchu
- rostoucí poptávka po moderních produktech cestovního ruchu

Má-li dojít k dalšímu zlepšení a rozšiřování cestovního ruchu u nás, musí se tedy předcházet následujícím hrozbám:

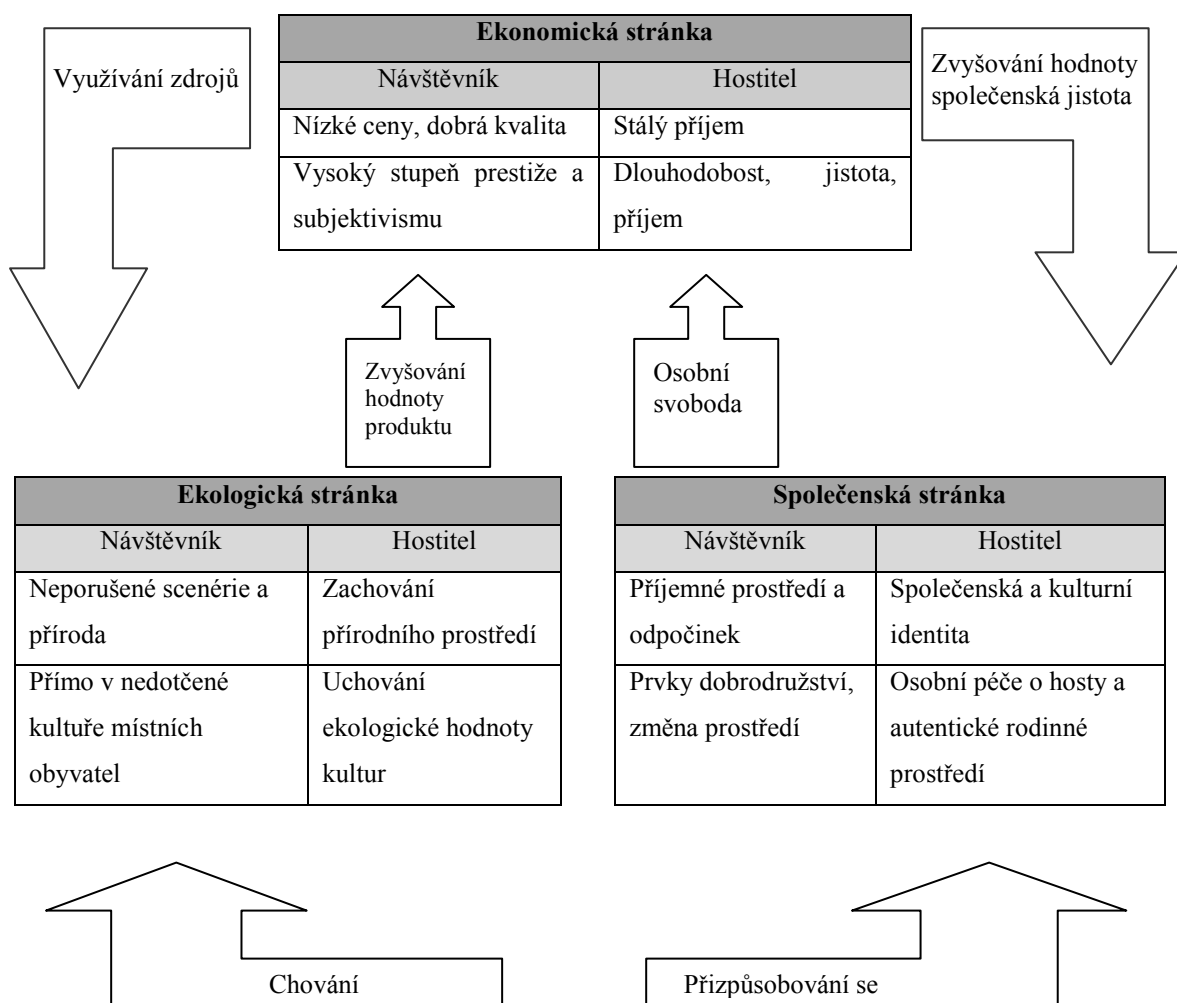
- dopad krize světové ekonomiky na rozvoj cestovního ruchu
- zhoršení kvality ovzduší a životního prostředí
- ztráta konkurenceschopnosti
- podcenění role cestovního ruchu ve vytváření pracovních míst
- slabá profesní příprava odborníků v oblasti cestovního ruchu (poradenská a vzdělávací činnost pro začínající podnikatele)
- nedocenění významu legislativního rámce podnikání a kontroly kvality služeb včetně ochrany spotřebitele
- podcenění potřeby pravidelné držby kulturních a technických památek cestovního ruchu [4]

2.6 Udržitelný cestovní ruch

„Trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu lze definovat jako takový, který zabezpečuje zajištění současných potřeb účastníků cestovního ruchu a přitom pomáhá rozvoji území. S přihlédnutím k šetrnému využívání přírodních a kulturních hodnot vede k dlouhodobé prosperitě dané oblasti.“ [32]

Zelenka (2010) definuje trvale udržitelný rozvoj jako takový „rozvoj, který současným i budoucím generacím zachová možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a současně nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“ [7]

Schéma 2.4 Udržitelný rozvoj venkovského cestovního ruchu [23]

Charakteristika znaků udržitelné turistiky podle Mourka [24]:

- Zaměřuje se na kvalitu zážitku.
- Zohledňuje sociální rovnost, respektuje potřeby místní komunity.
- Zaměstnává místní obyvatele a zapojuje je do plánování a rozhodování.
- Zůstává v mezích možností využití místních zdrojů (minimalizuje negativní vlivy, spotřebu energie, efektivně řídí odpadové hospodářství, recykluje).
- Zachovává celou šířku rekreačních, vzdělávacích a kulturních možností v rámci a napříč generacemi.
- Je založena na aktivitách, které reflektují charakter místa a regionu.
- Umožňuje turistovi seznámit se s navštíveným regionem a podporuje jeho zájem o komunitu a životní prostředí.
- Nelimituje ostatní odvětví při uplatňování principů udržitelnosti.
- Je integrována do místního, regionálního či národního rozvojového plánu.
- Minimalizuje nepříznivé dopady na místní společenství, kulturní dědictví, krajinu, zvyky a živočišné druhy a zároveň podporuje sociální a ekonomickou prosperitu.
- Zanechá hmotné a sociální prostředí neoslabené, v ideálním případě i zkrášené, jako zdroj pro budoucí požitek

2.7 Geoturismus

Prvně byl geoturismus vymezen National Geographic jako „turismus, který udržuje geografický charakter dané turistické lokality a podporuje její životní prostředí, dědictví, estetiku, kulturu a prosperitu obyvatel.“

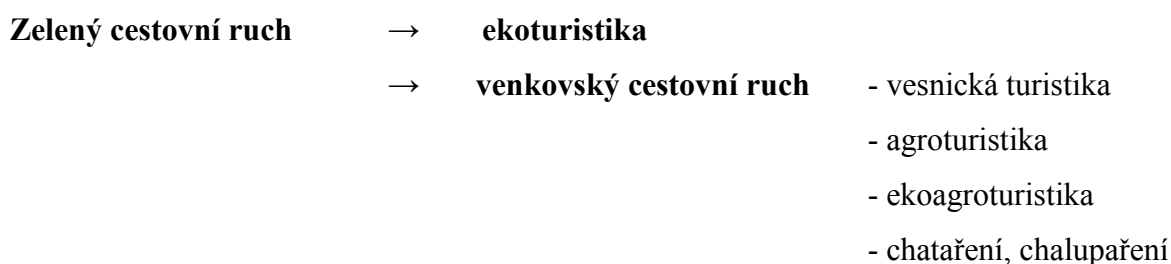
Geoturista je vymezen jako environmentálně uvědomělý turista. Má úctu k místní kultuře, k tradicím a zvykům. Upřednostňuje místní produkty a služby. Obvykle se v destinaci zdrží delší dobu, čímž podporuje místní ekonomiku. Je orientován na kvalitu, nikoli na kvantitu produktů a služeb. Geoturismus a Ekoturismus jsou si velice blízké. Ekoturismus je však vymezen jako aktivita přispívající na ochranu přírody, ale geoturismus přispívá také na místní kulturu a tradice.[26]

2.8 Zelený cestovní ruch

S tímto pojmem se můžeme setkat v zahraniční literatuře. Je to jedna z šetrných forem cestovního ruchu, která nenarušuje životní prostředí.

Tento cestovní ruch představuje aktivní formy cestovního ruchu ve volné přírodě, kde se nenarušuje a respektuje příroda a životní prostředí. [10]

Schéma 2.5 Zelený cestovní ruch [10]

2.9 Ekoturistika

Ekoturistika nebo ekologická turistika je definována jako odpovědné cestování do vzdálených oblastí, přírodních chráněných nebo málo navštěvovaných, které nenarušuje životní prostředí a přispívá k pohodě místních obyvatel. [35]

2.10 Venkovský cestovní ruch

Ve výkladovém slovníku cestovního ruchu definují Martina Pásková a Josef Zelenka venkovský cestovní ruch, někdy označovaný rurální cestovní ruch jako

„souborné označení pro druh cestovního ruchu s vícedenním pobytem a rekreačními aktivitami na venkově (procházky a pěší turistika, projížďky na kole nebo na koni, pozorování a péče o domácí zvířata, konzumace po domácku vyrobených potravin atd.), s ubytováním v soukromí nebo v menších hromadných ubytovacích zařízeních. Přitažlivost rurálního cestovního ruchu je založena na některých aspektech skutečného nebo fabulovaného venkovského způsobu života – rozsáhlá, tichá, klidná krajina, čistý vzduch, pracovní aktivity, zvyky a folklor, rozmanité stromy a zvířata atd. Jeho rozvoj souvisí s rozvojem

venkova, budováním pěších tras a cyklotras, farem s alternativním zemědělstvím, budováním místních muzeí, skanzenů, revitalizací tradičních řemesel, budováním a obnovou menších ubytovacích zařízení a stravovacích zařízení.“ [7]

3 VENKOVSKÁ TURISTIKA

Venkovskou turistiku bychom mohli chápat jako multilaterální činnost, která obsahuje ubytování a stravování ubytovatelů a také využití jejich volného času díky tzv. doprovodných programů. Nabízí podnikateli specializaci a turistům aktivní zhodnocení venkovské dovolené. Jedná se o program organizovaný přímo ubytovatelem nebo o nepřímé aktivity ve vztahu na okolí, zejména památky na venkově, přírodní zajímavosti, místní atrakce, sportovní akce, apod. [9]

Často bývá označován venkovský cestovní ruch jako alternativní forma cestovního ruchu – „cestovní ruch v malých skupinkách, který respektuje potřeby a zvyky místní komunity, oproti masovému cestovnímu ruchu s jeho negativními vlivy na sociální a kulturní prostředí a na životní prostředí obecně. Tento druh cestovního ruchu probíhá většinou na venkově.“ [3]

3.1 Venkovský prostor

Obecné znaky udržitelnosti venkovské turistiky:

- ekonomická udržitelnost – udržitelný hospodářský rozvoj a rostoucí příjmy obyvatelstva
- sociální a etická udržitelnost – udržitelný rozvoj spojený se vzdělaností, zdravím, sociálním uznáním a s kvalitou života
- udržitelnost životního prostředí – udržitelný rozvoj spojený s odpovědným chováním k životnímu prostředí a přírodním zdrojům [10]

Definice venkovského prostoru

Venkovský prostor je oblast s malou hustotou obyvatelstva a otevřeným prostorem s menšími rezidencemi s méně než deseti tisíci obyvateli. Lidé, kteří zde žijí, mají sklon k tradicionalizmu. Využití půdy souvisí hlavně se zemědělstvím, lesnictvím a s ochranou přírody a krajiny. Působení tradičních zvyklostí je často velmi silné. V České republice je uznávána definice předložená Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD). [5]

Typologie venkovského prostoru podle rozvoje

Venkovský prostor v České republice není homogenní. Lze rozlišit více typů venkova podle síly rozvoje:

- Rozvojový venkov – „*Jedná se o shluk POÚ ležících v zázemí největších měst a při rozvojových osách a hlavních dopravních koridorech spojujících jádrové oblasti. Vyznačuje se poměrně silným populačním i hospodářským růstem.*“ [25]

Tento venkovský prostor má vysoký rozvojový potenciál v oblasti hospodářství. Z hlediska sociálního a společenského života je rozvoj spíše nižší.

- Nerozvojový sousedský venkov – Jedná se o typ prostoru, nacházející se spíše ve vnitrozemí Čech, na jih od Prahy a na východě zasahuje až na Českomoravskou vrchovinu. „*Název typu má vystihovat špatnou občanskou vybavenost a ekonomickou slabost tohoto prostoru, zároveň však vysokou míru tradiční sociální kontroly venkovských komunit a sousedskou soudržnost.*“ [25]

Zatímco sociální aspekty jsou zde poněkud příznivé, ekonomický rozvoj v tomto prostoru nevládne.

- Moravské periferie – „*Představují specifický typ zasahující pouze na území historických zemí Moravy a Slezska a zahrnující další část vnitřních periferií státu. Z hlediska hodnot ostatních ukazatelů se pak již velmi blíží charakteru zbylých částí moravského prostoru. Obce dosahují poměrně velké populační velikosti, jsou vybavené plynem i spoji, žije zde vysoké procento obyvatel narozených v místě nynějšího trvalého bydliště.*“ [25]

Z hlediska turistiky a rekreace je zde rozvojový potenciál druhý nejnižší

- Vybavený moravský venkov – Vyjímá se velkou vybaveností obcí technickou infrastruktúrou a veřejnými službami. Rozvojový potenciál je zde poměrně vysoký, ale ekonomická situace je nejednoznačná.
- Problémový rekreační venkov – „*Je to shluk POÚ s nejvyšší mírou nezaměstnanosti a nízkými hodnotami indexu vzdělanosti*“ [25]

Rozvojový potenciál je zde pouze v oblasti turistiky, což ale nemůže být jedinou ekonomickou prosperitou.

- Intenzivní rekreační oblasti – Vyznačuje se poměrně nízkou mírou nezaměstnanosti. Je zde největší rozvojový potenciál v oblasti ekonomické, oblasti životního prostředí a kvality života obyvatel.

- Strukturálně postižený průmyslový venkov – Vyjímá se nejnižším rozvojovým potenciálem v oblasti ekonomické, sociální i ekologické.
- Neprofilovaný venkov – „*Nacházejí se zde převážně nerůstové populačně malé obce s podprůměrnou občanskou vybaveností.*“ Nejasný a do budoucna nejistý rozvojový potenciál je charakteristikou této oblasti. [25]

3.2 Formy venkovské turistiky

3.2.1 Agroturistika (přesněji agroturismus)

Specifickou formou venkovského cestovního ruchu je tzv. agroturistika. Bývá označována jako dovolená na statku, protože je vázána na zemědělskou farmu. Je provozována podnikateli v zemědělské prvovýrobě a slouží jim jako hlavní nebo další zdroj k udržení nebo rozšíření hlavního podnikatelského programu, tedy výroby zemědělských produktů, ať už rostlinných nebo živočišných. Je ideálním vzorem rodinné dovolené. Klientům přináší pobyt a stravu na venkovských statcích a možnost zúčastnit se prací, souvisejících se zemědělskou výrobou či chovem zvířat (především koní). [1]

Agroturistiku je možno členit na volnou a pobytovou.

Volná agroturistika nebo individuální představuje několikadenní putování od farmy k farmě. Pobytová agroturistika se realizuje na různých typech ubytovacích zařízení. Jsou to tradiční rodinné farmy nebo venkovské hotely či penziony, které musí splňovat kritéria ochrany životního prostředí. [4]

Obr. 3.1 Agroturistika Urbanovi [12]

Ministerstvo zemědělství ČR definuje agroturistiku jako formu venkovské turistiky, která je provozována podnikateli v zemědělské výrobě. Tato forma jim slouží jako dodatečný

nebo další finanční zdroj k udržení nebo rozšíření hlavního podnikatelského programu. Nejméně 51 % celkových tržeb by měli představovat tržby ze zemědělské výroby pro podnikatele v agroturistice.

Malé farmy se v posledních letech stále více obracejí na agroturistiku, z důvodu zvýšení příjmů a rozvoje venkovského cestovního ruchu. Zemědělské zájezdy jsou pořádány v oblastech kolem farem, zejména farem s dlouhou historií. Většina těchto farem jsou rodinnými. Důležitý je kontakt se zvířaty a degustace typických pokrmů na venkově. Turisté si mohou vyzkoušet např. dojení krav. V České republice existuje několik stovek agrofarem, ale v sousedních zemích např. Německu, Rakousku, Polsku je agroturistika více rozšířena. [11]

Obr. 3.2 Farma- ilustrace [19]

3.2.2 Ekoagroturistika (přesněji ekoagroturismus)

Má totožné součásti jako agroturismus.

Je tedy turistikou na ekologicky hospodařících farmách produkujících bio-produkty, které jsou umístěny ve zdravotně vlídném životním prostředí. Tato ekologická farma nepoužívá při výrobě rostlin a chovu zvířat žádné syntetické chemikálie, hnojiva, ani hormonální přípravky, umělá barviva nebo konzervační látky. Přísné kontrole podléhají všechny produkty tohoto ekologického zemědělství. Musí splňovat mezinárodní standardy, aby mohli používat ochrannou známku BIO. Zvířata musí být chována přirozeným způsobem a krmena bez používání masokostních mouček apod. Podstatným znakem ekoagroturistiky je spojení turisty s farmářskou rodinou, ale také účast na zemědělských pracích a konzumace produktů jejich ekologického zemědělství. [7]

Ekologické zemědělství

Znamená obhospodařování půdy bez chemických zásahů a bez nepříznivých dopadů na životní prostředí. Ekologické zemědělství je agrární politikou ČR a produkčním systémem, který umožňuje produkovat vysoce kvalitní biopotraviny. Základem je produkce biopotravin, ale také šetrnější chování ke zvířatům a zvýšení biodiverzity země.

Garantem pro dodržování pravidel národní i evropské legislativy ekologického zemědělství je ministerstvo zemědělství. [17]

Biopotraviny

V současné době je sortiment českých biopotravin poměrně rozsáhlý. Obsahují zejména tyto výrobky: pečivo, mléko a mléčné výrobky, čaje, koření, ovoce a zeleninu, vejce, maso, víno apod. Existují ale i biopotraviny, které nejsou českými výrobci produkovány vůbec (např. oleje). Vysoce poptávaný olivový olej je mezerou na českém trhu.

Díky biopotravinám spotřebitelé zlepšují životní úroveň chovaných zvířat a snižují znečištění chemickými látkami. Nyní už jsou biopotraviny u spotřebitelů stále více oblíbeny. Uvědomují si jejich pozitivní přínosy a dávají jim stále větší přednost.

V České republice kontrolují biopotraviny tyto subjekty:

- KEZ, o.p.s.
- ABCert AG
- BIODONT CZ
- ÚKZÚZ - Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Tab. 3.1 Pravomoce ÚKZÚZ a kontrolních subjektů

ÚKZÚZ	Kontrolní subjekt
Je kontrolováno cca 5% podniků z celkového počtu. Podniky jsou vybírány na základě rizikové analýzy	1x ročně jsou kontrolovány všechny certifikované podniky
Kontroly jsou neohlášené	Kontroly mohou být řádné ohlášené (v rámci pravidelných certifikačních kontrol) nebo i namátkové neohlášené

Možnost uložit nápravná opatření a kontrola jejich plnění	Možnost uložit sankci podle vlastního sankčního řádu
Odběr vzorků ano	Odběr vzorků ano
Při zjištění porušení zákona podávají podnět na MZe k zahájení správního řízení	Při zjištění porušení zákona podávají podnět na MZe k zahájení správního řízení
Vydávání výjimek na konvenční osivo a sadbu, ostatní výjimky uděluje MZe	Nemohou vydávat výjimky

(zdroj: www.biokont.cz)

Obr. 3.3 Označení bio potravin- logo

Obr. 3.4 Evropské označení bio

Podle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství musí výrobce označit biopotravinu národním logem. Kromě toho musí být ještě opatřena kódem organizace, která provedla kontrolu. Díky tomuto kódu spotřebitel může snadno dohledat, zda produkt opravdu prošel kontrolou. [17]

3.2.3 Ekoturismus

Je součástí přírodního cestovního ruchu. Bývá označován jako udržitelná, zodpovědná nebo etická turistika. Je to druh cestovního ruchu, který obsahuje putování přírodní krásou, zejména přírodními rezervacemi a národními parky. Zahrnuje také pozorování přírody, s ohledem na zachování přírodních zdrojů a kulturních zajímavostí pro příští generace. Důležité je ohleduplné chování ubytovatelů k přírodě. Podnikatelé ekoturisty patří často mezi ochránce přírody a kladou důraz na to, aby se neubližovalo planetě Zemi. [1]

Obr. 3.5 Ekologická farma Letní stráň – okolí a interiér

(zdroj: www.farmaletnistran.cz)

3.2.4 Chataření a chalupaření

Tento cestovní ruch bývá často označován jako cestovní ruch mimo veřejné formy nebo individuální cestovní ruch. Jde o chatové osady, které jsou umístěny mimo vesnické osídlení, případně jde o rekreační areály na samotě nebo kempy, které jsou umístěny ve volné přírodě. Tento druh cestovního ruchu využívá soukromé rekreační zařízení místo veřejných nebo podnikových zařízení. Zůstává v pozadí pozornosti a často tento druh ani za cestovní ruch nepovažujeme. Důvodem je hlavně to, že cestující odjíždějí do svého zařízení, které zpravidla není daleko od jejich bydliště a náklady jsou jen minimální na rozdíl rekreace v hotelích v tuzemsku nebo v zahraničí. Tato zařízení plní také funkci rekreační a umožňují cestujícím vhodné využití volného času. Proto je třeba tento pobyt chatařů a chalupářů brát za rovnocennou formu venkovského cestovního ruchu. [8]

Obr.3.6 Ilustrace- chataření a chalupaření [20]

V České republice se stalo chataření a chalupaření fenoménem od 20. století. Zhruba 20 % všech obytných staveb jsou stavbami druhého bydlení, tedy chatami a chalupami. Tyto stavby jsou významné svojí jednoduchostí, strohostí a představují pro Čechy druhý domov. Jsou to budovy pro přechodné bydlení, pro odpočinek, či pro víkendové dovolené. [20]

3.3 Význam venkovské turistiky

Díky venkovskému cestovnímu ruchu se propojují služby cestovního ruchu s přírodním, společenským, kulturním a historickým zázemím venkova. Venkovská turistika zároveň zvyšuje stupeň vybavenosti s příjmy obce a jejích obyvatel. Rozčleňuje cestovní ruch do větších územních celků. Pomáhá také udržovat tradiční řemeslnou výrobu a folklórní tradice.[3]

3.4 Znaky venkovské turistiky

Obecné znaky venkovského cestovního ruchu

- využití a zhodnocení jedinečnosti venkovského prostředí
- vytváření nových pracovní příležitostí, zajištění a udržení pracovních míst
- obnovení integrity obce formou získávání finančních prostředků z příjmů za služby cestovního ruchu
- příznivý vliv na platební bilanci obcí a státu
- větší profesní uplatnění žen
- stabilizace obyvatel venkova a zabránění vyliďňování venkova
- ponechání služeb
- pozitivní dopad na regionální rozvoj
- podpora lesního i zemědělského hospodářství
- posílení péče o ochranu a tvorbu krajiny
- podpora kulturních a ekonomických změn
- vývoj menších obcí a oživení a rozkvět zaostalých regionů a krajů
- podpora záchrany historických staveb a území, zlepšování životního prostředí
- vznik nových myšlenek a podnětů do venkovské společnosti [4]

Zvláště charakteristické znaky venkovského cestovního ruchu [4]

- omezená ubytovací kapacita
- ohleduplný vztah k přírodě
- poskytování doprovodných služeb, zejména jízda na koni, lov, rybolov apod.
- poskytování úplných služeb ve venkovském ubytovacím zařízení
- poskytování služeb pro individuální potřeby a aktivity hostů
- útulné prostředí farem a malých penzionů
- rekreační pobyt ve zdravém a netradičním prostředí
- poznávání místních tradic, řemesel, způsobu života a způsobu provádění zemědělských prací

3.5 Venkovská turistika a cestovní ruch

Ačkoli má venkovská turistika jasně dané rysy, nelze ji formulovat jen podle druhu dovolené. Důležitou roli hraje velikost využívání nabízených služeb, způsob řízení, místo, vazby s komunitou a mnoho dalších faktorů. Důležité je prolínání oblastí městských i venkovských lokalit. [5]

Typicky venkovské dovolené

- Lyžování na běžkách
- Výlety na sněžnicích
- Sjezdování na lyžích v málo navštěvovaném místě
- Studium přírody v plenéru, pozorování ptáků, fotografování apod.
- Myslivost, cyklistika a výlety na kole
- Jízda na koni, obdiv ke krajině
- Studium venkovských tradic
- Výlety do vesnic nebo malých měst
- Relaxační dovolená ve venkovském prostředí
- Setkání nebo konference menšího významu
- Venkovské přehlídky
- Rybolov na řekách a kanálech

Dovolené, které mohou být venkovské i městské

- Dovolená zaměřená na poznání tradic
- Dovolená zaměřená na ochranu přírody
- Vzdělávací dovolená
- Kulturní přehlídky
- Dovolená věnovaná řemeslům
- Výlety a prohlídka památek
- Kempování
- Konference nebo setkání menšího nebo středního rozsahu

Dovolené, které jsou obvykle typicky městské

- Zoologické zahrady
- Lázně
- Průmyslová turistika
- Důležité konference
- Dovolená zaměřená na zábavu nebo hazardní hry
- Dovolená v letoviscích
- Sporty vyžadující vybudovanou infrastrukturu [5]

3.6 Produkty venkovského cestovního ruchu

Mezi produkty venkovské turistiky patří: [1]

a) ubytování

Je poskytováno zejména v rekreačních oblastech (v chatách, rodinných domech, chalupách, rekreačních domkách apod.) nebo také hotelích a penzionech ve vlastnictví nebo užívání zemědělského podniku. Kapacita ubytování je na jeden objekt maximálně 12 lůžek. V hotelích a penzionech je to 50 lůžek nebo 25 pokojů na jeden objekt.

Limitování ubytovacích kapacit je důležité kvůli zamezení nadměrnému soustředění turistů v dané lokalitě. Zejména má utužit ladění turistických programů. Jedině tak zvýrazní specifika ubytování a minimalizuje zatížení krajiny lidským faktorem. Je třeba počítat s tím, že půjde o živnost koncesovanou, hlavně u hotelů a penzionů, proto je důležité prokázat odbornou způsobilost. Kromě toho je podstatné zajistit službu recepční po celých 24 hodin.

b) stravování

Považujeme také za živnost koncesovanou, která vyžaduje odbornou znalost. Její provozování je mnohdy spojeno s tvorbou a nabídkou nových pracovních míst, protože je potřeba odborný a provozní personál. [8]

Nabídka a příprava jídel jsou významnou součástí pobytu na venkově, protože host potřebuje a očekává změnu ve stravování a často je právě kuchyně důvodem k cestování. V nabídce pro venkovský cestovní ruch nesmí chybět ani grilování, rožnění či příprava pokrmů na ohništích.

c) doprovodné programy

Jedná se především o různé doprovodné služby ve vazbě na okolní krajinu, historii, tradiční řemesla, historické průmyslové objekty apod.

Doprovodný program zdůrazňuje atraktivnost celého produktu cestovního ruchu. Podnikateli umožňuje danou specializaci a tím i výjimečnost v nabídce. Tento program mohou řídit a organizovat i jiní podnikatelé, než poskytovatelé ubytování a stravování. Důležité však je, aby podnikatel jasně informovat o těchto nabízených programech v době jejich pobytu. Jde zejména o tyto doprovodné služby: [8]

- **Hipoturistika** - nebo také jezdecký cestovní ruch, je typem venkovského cestovního ruchu, jehož hlavní náplní jsou výjízdky na koních. Ty se odehrávají nejčastěji na koňské farmě nebo horstelu. Tento druh turismu je však časově i finančně náročný, a je potřeba mít dostatečné odborné znalosti a zkušenosti. [33]

- **Hiporehabilitace** - je vyšším stupněm hipoturismu. Jak už název vypovídá, jedná se rovněž o turismus spojený s koňmi, nicméně jeho účel je zcela jiný. Soustřeďuje se na turisty s různými druhy onemocnění, od mentálních onemocnění až po fyzické.

Tuto rehabilitaci lze tedy definovat jako komplexní formu terapie prováděnou na koni. Často je tato metoda terapie nazývána jako léčebné ježdění na koni.

V současné době se lze v České republice setkat s nabídkou hiporehabilitace v docela hojném množství. Zejména agroturistické stáje lákají své klienty provozováním tohoto druhu terapie, bohužel však ne vždy na odpovídající úrovni.

Podle posledních studií je v České republice využíváno celkem 489 koní k rehabilitacím, z toho však pouze 154 koní je zařazených ke speciální terapii. [33]

- **Školy v přírodě** – jedná se o rekreaci větších i málopočetných kolektivů školních dětí

- Mezi další specifické formy doprovodných programů patří například rybaření, lov zvěře, houbaření a sběr lesních plodin, pěší turistika či cykloturistika, koupání a vodní sporty, horská turistika a zimní sporty (lyžování, bruslení, sáňkování) apod. [8]

3.7 Negativní dopady

- vznik pouze sezónních pracovních míst nebo místa vhodných spíše jako brigády či práce na zkrácené úvazky
- nutná potřeba vkladů na rozvoj a veřejné služby
- přispívá k inflaci cen půdy a budov
- vzniká dojem vpádu turistů a přelidnění
- zvýšení kriminality
- vznik nových pohledů, které vedou k negativnímu přehodnocení dosavadního životního stylu na venkově
- roste opotřebení krajiny a působí na místní biodiverzitu krajiny
- vznikají nezbytnosti nového rozvoje, které nemusí být v souladu s místní krajinou[9]

Tab. 3.2 Typologie zátěže území aktivitami cestovního ruchu

NÁSLEDKY	SLEDOVANÁ VELIČINA	FAKTORY	PŘÍČINY		OPATŘENÍ
			subjektivní	objektivní	
poškození vegetace	plošné nebo plošně významné poškození vegetace	vlivy nezávislé na cestovním ruchu	špatná schůdnost	svah	budování schodišť
				překážky	včasné odstraňování překážek
				zamokření	odvodnění cesty
		zapříčiněno cestovním ruchem	neukázněnost		zábradlí; sankce; osvěta
		zapříčiněno zejména cestovním ruchem	přetížení množstvím návštěvníků	hrdlové body, skalní soutěska atd.	organizační (snížení počtu návštěvníků) a technická opatření
		vlivy nepřímo závislé na cestovním ruchu	sběr lesních plodů		organizační opatření; osvěta
eroze	množství odneseného materiálu, riziko opakování či urychlení, rozšiřování či prohlubování erozní rýhy	vlivy nezávislé na cestovním ruchu		meteorologické události	náprava škod
			vlivy hospodaření		působení na hospodařící subjekty
		zapříčiněno cestovním ruchem	přetížení množstvím návštěvníků	hrdlové body, konfigurace terénu	organizační a technická opatření
			neukázněnost		zábradlí; sankce

(zdroj: Pásková 2003, podklady Mertlík a Pásková)

3.8 Orgány a organizace v oblasti venkovské turistiky

3.8.1 Svaz venkovské turistiky

Jedná se o dobrovolné nepolitické profesní sdružení podnikatelů ve venkovském cestovním ruchu. Svaz venkovské turistiky vznikl v roce 1997. Je součástí Hospodářské komory ČR a členem mezinárodní organizace Eurogites. Přispívá svou existencí k rozvoji venkovské turistiky a

k obnově tradic. Od roku 1999 garantuje a zajišťuje po dohodě s ECEAT CZ a z pověření ministerstva pro místní rozvoj provádění certifikace a oficiální kontroly venkovských ubytovacích zařízení. V současné době je certifikace dobrovolná a podnikatelům ve venkovském cestovním ruchu přináší řadu výhod. [31]

3.8.2 Nadace ECEAT CZ

Nadace ECEAT CZ je Evropským centrem pro ekoagroturistiku. Hlavním cílem nadace je rozvoj venkova pomocí šetrné turistiky a podpora ekologického zemědělství. Dalším důležitým záměrem je oživení venkova v zemích střední a východní Evropy. Produkty nadace jsou Prázdniny na venkově, Zelené prázdniny a Stezky dědictví. Tyto produkty jsou průvodci ubytováním na venkově a vedle toho také poskytují odborné informace.[1]

3.8.3 Ostatní

- EUROGITES – Evropská federace turistiky a dovolené na venkově, orientující se na pomoc, odborné poradenství, informatiku, vzdělání v oblasti technické a organizační.
- PRO-BIO – svaz podnikatelů, zabývající se produkty ekologického zemědělství. Produkují kvalitní biopotraviny a jejich hospodaření je ohleduplné k přírodě
- WWOOF
- Czech tourism
- A.T.I.S
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Národní informační středisko ČR
- EAGGF
- LEA
- Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru[1]

4 TENDENCE DALŠÍHO VÝVOJE VENKOVSKÉ TURISTIKY

4.1 Počátky venkovské turistiky a vývojové změny na českém venkově

Zmiňuji základní poznatky počátků venkovské turistiky, zejména proto, aby byl jasně viditelný vývoj na českém území.

Venkovská turistika není zcela novým fenoménem v Čechách ani na Moravě. I součástí předválečného cestovního ruchu byly pobyty na venkově, hlavně u zemědělských rodin. Vztahy mezi venkovem a městem byly změněny po druhé světové válce. Venkovská turistika tak na dlouhou dobu zanikla. Začínalo se rozvíjet chataření a chalupaření, které ale nemá přímou vazbu na typické zemědělské prostředí.

Venkovská turistika prochází zřetelnými změnami po roce 1989, kdy dochází k přizpůsobení zemědělské výroby a přeměně zemědělských podniků. Došlo k výraznému snížení zaměstnanosti v zemědělství. Rozvoj venkovské turistiky a jejího zvláštního produktu je proto velmi důležitý hlavně pro ty oblasti, které byli těmito změnami postiženy. Poskytují nejen vznik nových podnikatelských aktivit, ale hlavně přináší vznik nových pracovních příležitostí a tím i ustálení venkovského obyvatelstva.

Dalším hlavním rozvojem venkovského cestovního ruchu je celosvětový trend návratu k přírodě a přirozenému harmonickému soužití s ní. Zásadní odlišností dnešního venkova je pokles zaměstnanosti v zemědělské oblasti. Kdežto předtím bylo zemědělství v nabídce pracovních míst vždy na prvním místě, v současnosti v tomto sektoru pracovníků ubývá.

Je mnoho důvodů, proč lidé odmítají v zemědělské oblasti pracovat. Jsou to zejména:

- schopnost se uživit
- chtějí práci s lepšími podmínkami
- kolektivizace
- venkov stárne a také pozvolna pustne
- mladí lidé tady nenacházejí uplatnění a možnost prožít zde plnohodnotný život

Těmito problémy trpí příroda, ať už louky, pole, pastviny či lesy. Nedostává se jim totiž té péče a starostlivost jako jim věnovaly předchozí generace.

Příznivou změnou tohoto trendu může být rozvoj podnikání na venkově. Jedná se hlavně o podnikání v oblastech venkovské turistiky a v agroturistice. [5]

4.2 Současný stav podnikání ve venkovské turistice

Sídelní struktura Česka je typická hustou sítí malých obcí. Od tohoto faktu se odvíjejí i mnohé další statistiky. Podíl venkovských obcí v Česku přesahuje 90 %, a tudíž musí charakteristiky těchto malých obcí značně ovlivňovat průměrné hodnoty ukazatelů za celou Českou republiku. Za poslední desetiletí překročilo hranici 3000 obyvatel 26 obcí směrem nahoru a 6 obcí naopak pod tuto hranici kleslo. Nyní má tedy venkov 5805 obcí.[13]

Pozitivním zjištěním je pokles počtu obcí do 500 obyvatel, tedy těch nejmenších obcí, kam směřuje v rámci Programu rozvoje venkova podpora na zlepšení kvality života.

Z regionálního obrazu početně získávaly zejména obce v zázemí metropole, ale také v blízkosti dalších velkých měst. Pod republikovým průměrem (3,2 %) jsou zejména obce při krajských hranicích a v oblastech s vyšší nadmořskou výškou (Šumava, Jeseníky), kde docházelo během posledního desetiletí k úbytku obyvatel. Právě tyto obce mají do budoucna znevýhodněnou pozici, neboť je zde mnoho neobydlených domů, obyvatelstvo spíše odchází nebo vymírá, bytová výstavba stagnuje a vzdělanostní charakteristiky obyvatelstva jsou na nižší úrovni. Tyto rysy perifernosti jsou do velké míry zapříčiněny nevýhodnou polohou vzhledem k centru vyšší územně-správní jednotky, v tomto případě kraje.

4.6 Formy podpory venkovského cestovního ruchu

4.6.1 Státní podpora SAPARD

Program SAPARD pomáhá vyřešit konkrétní otázky, týkající se *acquis communautaire* vztahujícímu se ke společné zemědělské politice, strukturálním změnám v zemědělských sektorech a na venkově. Základními cíli tohoto programu je přispět k zavedení práva Evropského společenství v oblasti společné zemědělské politiky a zároveň vyřešení prioritních a specifických problémů, spojených s trvale udržitelnými změnami v zemědělství a ve venkovských oblastech. [22]

Nejdůležitějším přínosem dotací, které ČR získala pomocí programu SAPARD jsou zejména rekonstrukce a modernizace provozů živočišné výroby. Dále pak modernizace skladovacích technologií, plnění hygienických a veterinárních standardů, obnova vlastnických vztahů a protierozní ochrana v rámci pozemkových úprav, rozvoj agroturistiky na venkově, pomoc při zachování kulturního dědictví na českém venkově. [18]

4.6.2 Podpora rozvoje a obnovy venkova 2013

Podpora rozvoje a obnovy venkovských obcí formou dotace, to je cílem tohoto podprogramu. Předpokládá se participace obyvatelstva na venkově, občanských spolků a sdružení při obnově jejich kraje v souladu s místními tradicemi. Příjemci podpory jsou vymezení a specifikováni pro každý ze tří dotačních titulů zvlášť. Obecně se však jedná o obce či svazky obcí.[21]

- *Dotační titul č. 1 : Podpora vítězů soutěže Vesnice roku* – Účastníkem tohoto podprogramu je obec, která získala ocenění modrou, bílou, oranžovou nebo zlatou stuhou v krajském kole soutěže vesnice roku 2012, popř. se umístila na 1. - 3. místě v celostátním kole soutěže. Dotace je poskytována až do výše 80 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů akce.
- *Dotační titul č. 2 : Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci* – Účastníkem je obec do 3000 obyvatel, která musí mít zpracovaný a zastupitelstvem schválený strategický rozvojový dokument nebo svazek obcí, registrován v souladu se zákonem o obcích. Dotace je poskytována až do výše 70 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů akce. Dolní hranice dotace na jednu akci činí 50 tis. Kč. Horní hranice dotace na jednu akci činí 400 tis. Kč.
- *Dotační titul č. 3 : Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji města* – Účastníkem je obec do 3000 obyvatel, která musí mít zpracovaný a zastupitelstvem schválený strategický rozvojový dokument nebo svazek obcí, registrován v souladu se zákonem o obcích. Dotace je poskytována až do výše 70 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů akce. Horní limit dotace na jednu akci činí 200 tis. Kč.

Tab. 4.1 Akce, které budou podporovány [21]

Dotační titul 1	Dotační titul 2	Dotační titul 3
- obnova a údržba venkovské zástavby a občanské vybavenosti - komplexní úprava veřejných prostranství - obnova a zřizování veřejné zeleně - rekonstrukce a výstavba místních komunikací a stezek - příprava a realizace propagace obce a prezentace	- obnova a údržba venkovské zástavby a občanské vybavenosti - komplexní úprava veřejných prostranství - obnova a zřizování veřejné zeleně - vybudování zařízení pro volnočasové aktivity	- prezentace úspěšných projektů zaměřených na obnovu a rozvoj venkova - výměna zkušeností při přípravě projektu zaměřených na obnovu a rozvoj venkova - podpora spolupráce a odborného vzdělávání

Celkovým vítězem 18. ročníku soutěže Vesnice roku 2012 se stala jihočeská obec Řepice. Druhé místo získala jihomoravská obec Tvarožná Lhota a na třetím místě skončila obec Křižánky z kraje Vysočina. [34]

Podrobná tabulka vítězů soutěže vesnice roku 2012 je uvedena v příloze č. 1. Uveden je také seznam obcí, zapojených do soutěže ze Zlínského kraje.

Žádost o dotaci

Žadatel vyplní elektronický formulář z aplikace IS DIS ZAD, který nalezne na adrese Ministerstva pro místní rozvoj. Zároveň musí žadatel do této aplikace vložit veškeré požadované přílohy v elektronické podobě. Uložené a vytisknuté data musí podepsat starosta obce. Listinná podoba žádosti se předkládá v originálu nebo v podobě ověřené kopie. Poté žadatel doručí žádost do podatelny Ministerstva pro místní rozvoj v listinné podobě a zároveň i v elektronické se všemi potřebnými přílohami. [21]

4.6.3 Iniciativa Leader

Zásadním účelem iniciativy je realizovat místní rozvojové strategie (tedy Strategický plán Leader) a spolupráci místních partnerství. Principy Leaderu jsou pro rozvoj venkovských krajín obzvlášť přijatelnou volbou, protože sloučením odlišných subjektů působících ve

venkovském prostoru tyto principy vedou k pozitivním efektům. Právě díky lokálních akčních skupin (MAS) dostávají možnost včlenit se do problematiky různých oblastí široké vrstvy obyvatelstva, a to především formou převzetí rozhodovacích pravomocí týkajících se příslušných venkovských krajin. Iniciativa Leader neznamena antagonistickou formu místních samospráv, je naopak jejich vhodným dodatkem v čelných aktivitách pro obnovu a rozvoj obcí a přispívá také k rozvoji zemědělského odvětví a péči o přírodu a krajinu. [30]

4.7 Návrh produktů venkovské turistiky

Tato část je věnována návrhům pro zájemce venkovské turistiky. Soustředila jsem se nejprve na nejbližší ekofarmy ve Zlínském kraji, ale zároveň jsem vybrala i ze vzdálených lokalit, které mě zaujaly. Ubytování jsem vyhledávala podle nabídek produktů venkovské turistiky na internetu.

4.7.1 Biofarma Juré – Ekofarma Vránovi

Rodinná farma Vránových s dlouholetou tradicí se nachází v Lužkovicích nedaleko Zlína. Historie této ekofarmy sahá až do roku 1920. Postupně byla vybudována i obytná část. Od roku 1994 se zde hospodaří ekologicky.[15]

Ekologická farma se zabývá zejména chovem masného skotu plemene Limousine. Dále je zaměřena na chov ovcí plemene Merinolandschaft hlavně na masnou produkci. Výrobky z biofarmy mají certifikaci a logo ekologického zemědělství. Stravování je zajišťováno převážně z biopotravin, které jsou zde produkovány.

Přímo ekofarma nabízí agroturistiku a ubytování. Cena ubytovacích služeb se pohybuje pro jednu osobu kolem 310-400 Kč na noc. Oblíbenost farmy je díky stylové restauraci s možností zakoupení bioproduktů. Velice žádané je zde pořádání svateb, což může být opravdu nevšedním zážitkem. Stravování je zajišťováno převážně z biopotravin, které jsou zde produkovány. V okolí se nachází mnoho příležitostí pro nejrůznější aktivity.

Hosté zde mohou využít nespočet sportovních možností, zejména cyklostezky, bazén, jízdu na koni, ping pong, kulečnick, rybolov, houbaření, pěší turistiku apod. Nabízí se i

vypůjčení horských kol. K dispozici jsou vnitřní i venkovní prostory pro pořádání různých oslav, seminářů nebo svateb.

Jedinečnost a oblíbenost této biofarmy spočívá především v atraktivitách v okolí. Výhodou je zejména nízká cena ubytování a snadná dostupnost. Farma je vhodnou dovolenou pro rodiny s dětmi, mladé páry i starší partnery v důchodovém věku.

Vhodnými výlety pro pěší turistiku a cykloturistiku doporučuji navštívit Zoo Lešná nebo město Zlín. Milovníky kultury zaujme bezpochyby Hrad Malenovice nebo Vizovický zámek. Proslulý Baťův kanál nabízí plavbu lodí, půjčovnu lodiček nebo hausbótů a podél je vybudována hustá síť cyklostezek.

Dopravní dostupnost:

Obr. 4.1 Biofarma Juré - mapa

Dopravní dostupnost na farmu představuje více možností. Autem se zde lze dostat bez problémů, autobusem MHD na zastávku Průmyslová zóna nebo vlakem ze Zlína do Přiluk a odtud pak 2 km pěší turistikou.

(zdroj: www.biofarmajure.cz)

Turistické možnosti v okolí

- Zoo Lešná – (4 km) – Návštěva vyhlášené zoo je nevšedním zážitkem mnoha turistů. Každý návštěvník by si neměl nechat ujít tuto příležitost. Vhodné pro pěší turistiku nebo cykloturistiku.
- Krajské město Zlín – (7 km) – Výlet do města je i vhodným typem pro cykloturistiku. Zajímavostí tohoto města jsou typické kolonie Baťových domků. Doporučuji také navštívit místní obuvnické muzeum.

- Zámek Vizovice – (7 km) – Blízký zámek se zámeckou zahradou ve Vizovicích opravdu stojí za návštěvu. Zajímavostí jsou útulné a zabydlené interiéry a zámecká čokoládovna plná dobrot.
- Hrad Malenovice – (15 km) – Vhodným typem pro cykloturistiku nebo kulturní zážitek.

Ze vzdálenějších zajímavých míst zmiňuji zejména:

- Lázně Luhačovice – (23 km)
- Baťův kanál – (25 km)
- Svatý Hostýn – (28 km)
- Aquapark v Uherském Brodě – (36 km)
- Aquapark v Uherském Hradišti – (36 km)
- Zámek s Květnou zahradou v Kroměříži – (42 km)
- Lyžování ve Velkých Karlovicích – (50 km)

Ekofarma se prezentuje na webových stránkách www.biofarmajure.cz. Stránky jsou velice přehledné, je zde spousta doplňujících fotografií. K dispozici jsou veškeré informace ohledně ubytování, ceníky, všechny kontakty a mapa. Chybí zde překlad stránek, jsou vytvořeny pouze v českém jazyce.

4.7.2 Statek Adámek

Statek Adámek se nachází v malebné vesničce Čelině, ve středních Čechách, 45 km jižně od Prahy poblíž Slapské přehradní nádrže. Tak jako většina významných farem v ČR, je i statek Adámek proslulý svou bohatou historií a snaží se udržovat tradici i nadále.[28]

Ubytování na statku patří mezi hlavní činnosti podnikání. Nabízí turistům možnost odreagování v podobě aktivního odpočinku stráveného na zdejší nádherné farmě. Ubytování je zde přizpůsobeno zejména rodinám s dětmi a popřípadě i s jejich čtyřnohými miláčky. Prostřednictvím ubytování se hosté mohou seznámit se zvířaty na farmě a mohou se také zapojit do péče o zvířata, jejich krmení a jiných farmářských prací. Mohou si vyzkoušet štípaní dříví, sekání trávy, dojení krav nebo údržbu kolem parku. Kromě přátelského kolektivu na farmě je zajímavostí moderní zemědělská technika např. traktory Lamborghini,

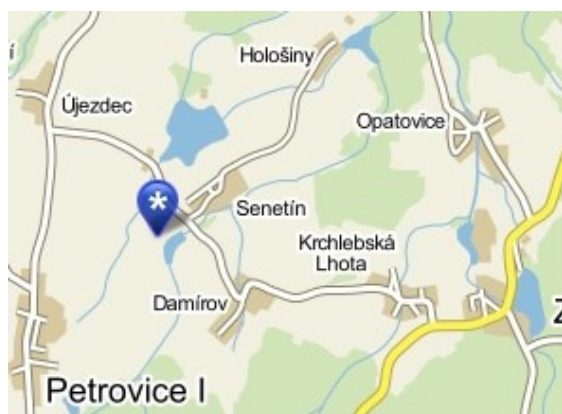
kombajny Laverda apod. Ceny ubytovacích služeb se pohybují za dospělého osobu kolem 310 Kč na den a pro děti do 10 let 160 Kč na den. Je zde stanovena minimální délka ubytování na minimálně dvě noci a to z důvodu kapacity.

Statek se zabývá především chovem krav plemene Aberdeen Angus, chovem ovcí a drobných hospodářských zvířat. Vyzdvihla bych zejména prodej čerstvého jehněčího a skopového masa, prodej domácích uzenin a produktů ze zabíjačky a prodej pravého medu. V současné době je statek známý především výrobou senáže a sena do velkých kulatých balíků.

Statek je vhodné navštívit zejména v jarním a letním období, poněvadž nejkrásnější zážitek je v paměti turistů ponechán při zelených loukách a rozkvetlých stromech, nýbrž hlavně příroda zde hraje velmi významnou roli.

Dopravní dostupnost:

Obr. 4.2 Statek Adámek - mapa

(zdroj: www.mapy.cz)

Turistické možnosti v okolí:

Jednotlivých typů na výlety ve zdejší okolí existuje nespočet, zmiňuji tedy pouze některé z nich, které jsou dle mého názoru nejzajímavější a zanechají největší vzpomínky z pobytu na statku Adámek. Vhodnými výlety pro pěší turistiku jsou nejbližší zajímavosti:

- Židovský hřbitov – (0,5 km) – V současné době neudržovaný hřbitov, nacházející se na krásném místě je vhodným místem pro pěší turistiku.

- Rozhledna na veselém vrchu – (1,5 km) – Přijatelný typ na pěší výlet na nedalekou rozhlednu, kde při dobré viditelnosti se nabízí krásný výhled na meandry Vltavy a široké okolí.
- Vymyšlenská pěšina – (2 km) – Turistická stezka vedoucí přímo vyhlášenou přírodní rezervací je nezapomenutelným zážitkem většiny návštěvníků.

Vhodnými výlety pro cykloturistiku uvádím:

- Nový Knín – (7 km) – Výlet do města Nový Knín je vhodným typem pro cykloturistiku. Město nabízí spousty atraktivit, zejména společenských. Zajímavostí je muzeum těžby zlata a pamětihodnosti např. Socha Immaculaty, Mincovna, Morový sloup, Radnice atd.
- Zámky – V okolí statku Adámek se nachází více zámků. Nejbližším je barokní zámek Dobříš s francouzskou zahradou, který se nachází pouze 12 km. Je proto vhodným výletem na kole. Ve vzdálenějším okolí se nachází další, zámek Konopiště, zámek Orlík a zámek Vrchotovy Janovice.
- Slapská přehradní nádrž – Pro milovníky vodních sportů jako je např. vodní lyžování, windsurfing, nebo koupání je k dispozici nedaleká přehrada. Doposud pátá největší přehrada v České republice je využívána také vodní dopravou.

Obr. 4.3 Statek Adámek – exteriér a interiér

(zdroj: www.statekadamek.cz)

Statek Adámek se prezentuje na webových stránkách www.statekadamek.cz. Jedná se o velmi přehledné a kvalitní stránky, které jsou k dispozici jak v českém tak anglickém jazyce. Nechybí zde logo farmy, úvodní slovo ani veškeré kontakty. Jednotlivé informace jsou

přehledně a logicky uspořádány. Stránky jsou doplněny vhodnou fotogalerií, která pomůže vytvořit názor a očekávání.

4.7.3 Ranč U jelena

Ranč U jelena se nachází uprostřed nádherné přírody v chráněné krajinné oblasti Moravský kras, která patří mezi nejvýznamnější krasové oblasti ve střední Evropě. Ranč leží přímo na půvabných turistických trasách vedoucích z Brna, z Bílovic nad Svitavou, z Adamova, ze Šlapanic, z Rousínova a širokého okolí. [27]

Služby ubytování se pohybují v ceně pro dospělé osobu na noc od 500 Kč a dítě do 5 let je zdarma. V případě svatebních akcí s ubytováním se nabízí pro novomanžele využít apartmán (sauna + whirlpool), což může doplnit jedinečnost svatební příležitosti. Zkrátka si tu každý najde to, co vyhovuje jeho potřebám.

Místní restaurace s bohatým výběrem jídel, příjemnou obsluhou a atmosférou často nabízí speciální akce sezónních specialit, jako jsou zabíjačky, zvěřinové hody, gurmánské akce apod. Ranč U jelena stojí dle mého názoru za návštěvu každého turisty, který navštíví Moravský kras a chce prožít krásné zážitky plné odpočinku a relaxace.

Tento ranč jsem zařadila do navrhovaných produktů venkovské turistiky, jelikož mne zaujal svou jedinečností, originalitou a umístěním na krásném místě. Významný je hlavně organizováním nejrůznějších slavnostních akcí, ať jsou to svatby, oslavy, degustační akce nebo firemní akce. Zákazník se může vyhnout veškerých starostí a přenechat celou organizaci na vyškolené zaměstnance ranče, kteří zajistí i celý doprovodný program.

Další jedinečností navrhovaného ranče U jelena je vinný sklípek, který je neodmyslitelnou součástí celého areálu. Zejména znalci kvalitních bobulí ocení pravou atmosféru půvabného sklípku, kde mohou degustovat nejvyšší místní vína či kvalitní uzrálé sýry.

Dopravní dostupnost:

Obr. 4.4 Ranč U jelena - mapa

(zdroj: www.rancujelena.cz)

Cesta na ranč je jednoduchá i pro návštěvníky, kteří nemají k dispozici navigaci.

Dálnice D1 – exit 206 Rohlenka – odbočit doprava na silnici 430 směr Brno – odbočit doprava směr Mokrá – z Mokré podle značení.

Brno-Líšeň – Velká Klajdovka – směr Ochoz – 60 m před Ochozem odbočit – doprava – dále podle značení

Turistické možnosti v okolí:

Jak už jsem zmínila výhodnou polohu ranče, je zřejmé využití nejrozličnějších významných oblastí v okolí. Návštěvu tohoto turistického cíle proto doporučuji zejména milovníkům přírody a přírodních atraktivit.

Pro pěší turistiku jsou vhodné zajímavosti z blízkého okolí:

- Stezka Líšeňské údolí, kde je možné se dostat krátkou procházkou lesem.
- Naučná stezka Údolí Říčky, která se nachází druhým směrem od ranče a je vhodná také pro pěší turistiku.
- Lesy a skály, které se nachází v přímé blízkosti ranče, jsou využívány milovníky houbaření.

Díky značeným cyklotrasám jsou vhodné tyto cykloturistické výlety:

- Zámek s golfovým hřištěm ve Slavkově u Brna – (17 km) - Je možností pro hráče golfu nebo milovníky kultury a také vhodnou možností pro cykloturistiku.
- Nedaleká farma Bolka Polívky – (18 km) - Může být také přijatelným výletem pro cykloturisty.

- Punkevní jeskyně a propast Macocha – (25 km) - Jsou nejznámější přírodní atraktivity Moravského krasu. Tento typ na výlet může být využit i pro zdatné cykloturisty.

Obr. 4.5 Ranč U jelena – exteriér a interiér

(zdroj: www.rancujelena.cz)

Ranč u jelena je prezentován na webových stránkách www.rancujelena.cz. Stránky jsou přehledně seřazeny a doprovázeny vhodnými obrázky fotek. Chybí zde úvodní slovo a překlad. Stránky jsou vytvořeny jen v českém jazyce, což by podle mne být nemělo, jelikož na území Moravského krasu jezdí i turisté ze zahraničí. Výhodou je ale častá aktualizace. Nechybí zde aktuální informace a akce, týkající se letošního roku 2013.

4.7.4 Biofarma Belina

Rodinná biofarma Belina se nachází v malebné vesničce Nežichov, která je částí města Toužim v Karlovarském kraji. Nežichov je známý tím, že má pouze 30 stálých obyvatel a vede zde cyklotrasa a cyklostezka z Kláštera Teplá směrem na Žlutice. [14]

Důležitou možností na farmě zmiňují ubytování, které je zde k dispozici přímo na farmě nebo na blízké chatě. Příležitost k nalákání turistů jsou víkendové pobyty, které jsou k dispozici v různých tematických (Zabíjačkový víkend, pobyty pro rodiče s dětmi, agroturistika). Cena za ubytování je 300 Kč za noc pro dospělé osobu. Děti do 2 let mají ubytování zdarma a do 12 let za 150 Kč.

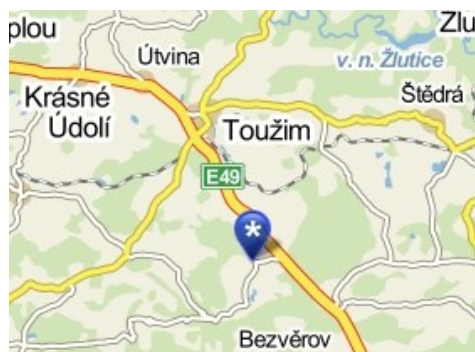
Kromě zmíněných produktů farma poskytuje prodej bioproduktů přímo z farmy, zejména jehněčí a hovězí maso, mléčné výrobky, brambory, čerstvé bylinky, ovocné mošty, marmelády, čerstvý med apod.

Jedinečnost farmy spočívá v široké nabídce zajímavých programů. Nabízí se vzdělávací programy pro školy a dětské skupiny, které jsou vhodné pro doplnění táborů, či školních výletů apod. Další možností využití na farmě jsou programy Jak hospodařit na statku, Výroba a zpracování mléka a Zpracování ovčí vlny. Hosté zde získají základní informace o ekologickém hospodářství nebo si mohou vyrobit svůj vlastní čerstvý sýr. Pro zájemce je k dispozici ukázka česání a úprava ovčí vlny, předení na kolovrátku apod.

Biofarma nabízí opravdu spoustu pozoruhodných příležitostí, které lákají turisty ze širokého okolí. Z tohoto důvodu jsem zahrнула farmu Belina do svých návrhů pro venkovskou turistiku.

Dopravní dostupnost:

Obr. 4.6 Biofarma Belina - mapa

(zdroj: www.mapy.cz)

Nežichov, ležící 1 km od silnice č. 20, spojuje Karlovy Vary (40 km) a Plzeň (40 km).

Turistické možnosti v okolí:

Pro pěší výlety jsou vhodné nejbližší zajímavosti, kterých je pod Třebouňským vrchem hned několik:

- Blažejský rybník – V okolí rybníka je vyznačena naučná stezka Sv. Blažeje. V letošním roce 2013 se plánuje letní workcamp pro obhospodařování rybníka.

- Kotlina Svatoblažského rybníka a okolí Třebouňského vrchu – Nejvyšší bod Toužimské plošiny, dnes oblíbené startoviště rogalistů a paraglidistů, je zajímavým místem pro turisty.
- Branišovský vrch
- Úterský potok – Nádherná procházka po zelené turistické stezce kolem místního potůčku do městečka Úterý je dokonalým samotářským zážitkem.

V regionu existuje široká síť značených regionálních cyklotras. Zároveň díky zajímavostem v okolí zde hraje cyklistika velmi významnou roli.

- Nový dvůr – (5 km)
- Prachomety – (8 km)
- Klášter Teplá – (15 km)
- Městečko Úterý – (15 km)
- Bečov nad Teplou – (18 km)
- Manětín – (18 km)

Ze vzdálenějších zajímavostí zmiňuji zejména:

- Chýše – (27 km)
- Mariánské Lázně – (30 km)
- Karlovy Vary – (36 km)

Obr. 4.7 Biofarma Belina – logo a exteriér

(zdroj: www.biofarmabelina.cz)

Biofarma Belina se prezentuje na webových stránkách www.biofarmabelina.cz. Jsou přehledně uspořádány podle nejdůležitějších kategorií. Nechybí zde úvodní slovo ani

aktuality, konající se na místní farmě. Stránky umožňují také přihlášení uživatele. Jediné co bych vytkla je, že je web k dispozici pouze v českém jazyce.

4.8 Syntéza doporučené nabídky pobytů venkovské turistiky

Byly uvedeny celkem 4 doporučené nabídky pobytů venkovské turistiky, které se nacházejí v oblastech, odpovídajících venkovskému prostoru. Průměrná cena za ubytování u zjišťovaných nabídek za dospělou osobu na noc činí okolo 300 Kč, přičemž nejdražší je ubytování na ranči U jelena (od 500 Kč na noc). Největší výhodu pro rodiny s malými dětmi nabízí ranč U jelena, a to ubytování pro děti do 5 let zcela zdarma. Ostatní farmy poskytují tuto výhodu pouze pro děti do 2 let. Všechny farmy jsou v provozu celoročně a nabízí k ubytování snídani za příplatek 50 Kč, pouze na ranči U jelena je příplatek za snídani o něco dražší a to 80 Kč.

Důvodem k nalákání zákazníků je důležitá kvalitní propagace. V dnešní době je zásadní propagace farem na internetu a existence vlastních webových stránek. Velmi podstatné je také prezentování farem na turistických portálech, kterých v současnosti existuje mnoho. Příkladem je portál ubytování Kamsi (www.ubytovani.kamsi.cz), kde se prezentuje statek Adámek. Biofarma Belina se prezentuje např. na portále Prázdniny na venkově (www.prazdninynavenkove.cz). Na nejznámějším turistickém portále Kudy z nudy (www.kudyznudy.cz) se prezentují biofarma Belina a biofarma Juré. Zjistila jsem, že na veřejných portálech je méně prezentován ranč U jelena.

Důležitým výběrem dovolené na venkově je vhodné umístění ekofarmy. Dle mého názoru je nejvíce atraktivní ranč U jelena, jelikož se nachází blízko Moravského krasu a je zde spousta nádherných aktivit.

Na trhu venkovského cestovního ruchu v současné době roste čím dál více podniků a samostatných podnikatelů zabývajících se ekologickým zemědělstvím a prodejem bioproduktů. Podle posledních údajů zveřejněných Ministerstvem zemědělství je počet ekologických subjektů k 1. 5. 2013 celkem 4422.

V současnosti mohou podnikatelé venkovské turistiky získávat finance z různých zdrojů. Nejdůležitější finanční zdroje jsou získávány z evropského Programu rozvoje venkova a další podpory na rozvoj venkova poskytují i krajské samosprávy.

5 ZÁVĚR

Venkovský cestovní ruch je ve světě i u nás stále více oblíben. Nejedná se pouze o moderní trend, ale zejména o současný vztah ke krajině a přírodě. Díky agroturistice, ekoturistice a ostatních forem venkovského cestovního ruchu se mohou zlepšit problémy spojené s nezaměstnaností, prostřednictvím nových pracovních příležitostí. Tyto formy pomáhají udržet venkovské tradice, které lákají některé turisty. Návrat k přírodě jako hlavní poslání venkovské turistiky s sebou přináší lepší budoucnost.

Udržitelný rozvoj cestovního ruchu je přímo předurčen pro efektivní venkovskou turistiku, která je v současné době důležitým fenoménem v České republice. Nelze však očekávat, že se venkovská turistika v České republice bude rozvíjet takovou rychlostí jako v ostatních zemích. Je to z důvodu rozdílných ekonomických, legislativních či sociálních předpokladů v našem kraji, které nejsou až natolik přizpůsobeny tak širokému rozvoji.

Dle mého názoru se venkovská turistika v České republice bude i za těchto ne zcela přizpůsobivých podmínek nadále rozšiřovat, jelikož poskytuje nádhernou dovolenou pro městské turisty, kteří jsou zvyklí na úplně jiný život nebo jiné cílové skupiny, pro které je dovolená na venkově lákající představa. Odpočinek na venkově a relaxace od každodenního stresu je nezapomenutelným zážitkem. Vývoj je jistý i z toho důvodu, že v této oblasti cestovního ruchu stále více přibývá podnikatelů s jinými a zlepšujícími se nápady pro podnikání na venkově. Zároveň se zdokonaluje propagace venkovského cestovního ruchu zejména díky internetu. Obrovskou pomoc při rozvoji venkovské turistiky přináší granty a dotace. Zpracování bakalářské práce mi přineslo mnoho informací z oblasti venkovského cestovního ruchu. Díky metodě sběru dat jsem došla k informacím, o kterých jsem doposud nevěděla a tyto informace bych chtěla sdělit těm, kteří nemají představu o venkovské turistice a jejím udržitelném rozvoji.

Současný stav venkovské turistiky, jeho pozitivní i negativní aspekty, udržitelnost i problematika současného venkova včetně návrhů atraktivních lokalit této formy turistiky byly důsledně zpracovány způsobem, který přináší impuls pro potenciální podnikatelské příležitosti i stimul podnikajícím subjektům v cestovním ruchu pro inovaci nabídky a zároveň pomoc těmto úžasným téměř nedotčeným a nezničeným krajinám objevit či zvýšit svůj návštěvní potenciál. Cíle práce považuji tímto za splněné.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- [1] DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2004. ISBN 80-7168-901-7.
- [2] HESKOVÁ, Marie a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3.
- [3] KOLEKTIV AUTORŮ. *Venkovský cestovní ruch, jeho specifika a podmínky pro rozvoj*. 1. vyd. Praha: MMR ČR, 2007. 123 s. ISBN 80-245-1159-2.
- [4] LACINA, Karel. *Management a marketing cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., 2010. ISBN 978-80-7408-035-7.
- [5] MORAVEC, Ivo. *Venkovská turistika v Rakousku, České republice a Francii*. České Budějovice: Centrum pro komunitní práci, 2007. ISBN 978-80-86902-50-0
- [6] NEJDL, Karel. *Management destinace cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-673-8.
- [7] PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. ISBN 80-239-0152-4
- [8] POUROVÁ, Marie. *Marketing a management venkovského cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií, 2010. ISBN 978-80-254-7787-8.
- [9] STŘÍBRNÁ, Marie. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vyd. Praha 5: Profi Press, 2005. ISBN 80-86726-14-2
- [10] ŠIMKOVÁ, Eva. *Manažerské a marketingové přístupy ve venkovské turistice*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008. ISBN 978-80-7041-586-3.

Internetové zdroje

- [11] AGRI-TOURISM. *Farm tours offered throughout sonoma county* [online]. [cit. 2013-03-25] Dostupné z: <http://www.sonomacounty.com/articles/agri-tourism-farm-tours-offered-throughout-sonoma-county>
- [12] Agroturistika Erbanovi. *Kamsi.cz* [online]. [cit. 2013-04-20] Dostupné z: <http://ubytovani.kamsi.cz/cesky-raj/chalupa/agroturistika-erbanovi/detail/5378>
- [13] BEDNÁŘOVÁ, Hana. ČSÚ: *Deník veřejné správy* [online]. [cit.2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6546839>

- [14] Biofarma Belina. *Biofarmabelina.cz* [online]. [cit.2013-04-17]. Dostupné z: <http://biofarmabelina.cz/>
- [15] Biofarma Juré. *Biofarmajure.cz* [online]. [cit.2013-04-18]. Dostupné z: <http://www.biofarmajure.cz/>
- [16] CZECHTOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu* [online]. [cit. 2013-03-05] Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>
- [17] EAGRI. *Biopotraviny zemědělství* [online]. [cit. 2013-03-27] Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/biopotraviny/>
- [18] EAGRI. *Eagri.cz* [online]. [cit. 2013-04-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/>
- [19] Ekofarma Vránovi – info. *Nadovcu.cz* [online]. [cit.2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.nadovcu.cz/ekofarma-vranovi/>
- [20] Chataření a chalupaření. *Nadrevo.cz* [online]. [cit.2013-03-29] Dostupné z: <http://nadrevo.blogspot.cz/2010/02/chatareni-chalupareni.html>
- [21] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. MMR: *Podpora rozvoje a obnovy venkova 2013* [online]. MMR [13.2.2013]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-a-obnovy-venkova>
- [22] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. MMR: *Strukturální fondy – Sapard* [online]. [cit. 2013-04-01] Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/SAPARD>
- [23] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. MMR: *Školení a vzdělávání pracovníků cestovního ruchu – Využití Venkovský cestovní ruch, jeho specifika a podmínky pro rozvoj* [Praha,2007]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=68c498e0-3dbb-4f2d-9c8b-c336435253b7>
- [24] MOUREK, Daniel. *Cestovní ruch a životní prostředí* [online]. [cit.2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.czp.cuni.cz/projekty/sdcz/moduly/3E/s01.pdf>
- [25] PERLÍN, Radim a kol. *Typologie venkovského prostoru Česka*. 2010 [online]. [cit.2013-03-19] Dostupné z: http://web.natur.cuni.cz/~kuldova1/texty/Perlin_Kuceroва_Kucera2010.pdf

- [26] Portál životního prostředí. *Udržitelný turismus a jeho podoby* [online]. [cit. 2013-03-10] Dostupné z: <http://www.enviport.cz/udrzitelny-turismus-a-jeho-20540.aspx>
- [27] Ranč U jelena. *Rancujelena.cz* [online]. [cit.2013-04-17]. Dostupné z: <http://www.rancujelena.cz>
- [28] Statek Adámek. *Statekadamek.cz* [online]. [cit.2013-04-17]. Dostupné z: <http://www.statekadamek.cz/>
- [29] Státní podpora sapard. *Eagri.cz* [online]. [cit. 2013-04-04] Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/sapard/>
- [30] STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. SZIF: *Program leader* [online]. [cit.2013-04-20]. Dostupné z: http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Fefard%2Fosa4%2F1252341333000.pdf
- [31] Svaz venkovské turistiky. *Svazvt.cz* [online]. [cit. 2013-04-06]. Dostupné z: <http://www.svazvt.cz/>
- [32] Udržitelný cestovní ruch. *Czechtourism.cz* [online]. [cit. 2013-03-05] Dostupné z: <http://www.eden-czechtourism.cz/udrzitelny-cestovni-ruch/>
- [33] UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ. *UHK: Studijní materiály - Fakulta informatiky a managementu*. Dostupné z: http://ucr.uhk.cz/documents/Venkovsky_CR/text/VT.pdf
- [34] Vesnice roku v programu obnovy venkova. *Vesniceroku.cz* [online]. [cit.2013-04-19]. Dostupné z: <http://www.vesniceroku.cz/vysledky&rok=2012&kraj=13>
- [35] Výkladový slovník environmentálních výrazů. *Enviweb.cz* [online]. [cit. 2013-03-15] Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/eslovník/52>

Seznam zkratek

aj. – a jiné

apod. – a podobně

atd. – a tak dále

ATIS – Automatická informační služba

cit. – citováno

CR – cestovní ruch

č. – číslo

ČR – Česká republika

EAGGF – European Agricultural Guidance and Guarantee Fund

ECEAT – Evropské centrum pro ekoagroturistiku

ES – Evropské společenství

EU – Evropská unie

HDP – Hrubý domácí produkt

IS – Informační systém

ISBN – Mezinárodní standartní číslo knihy

Kč – koruna česká

km – kilometr

LEADER – Iniciativa Společenství pro rozvoj venkova

m – metr

MHD – Městská hromadná doprava

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

např. – například

obr. – obrázek

odst. – odstavec

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

POÚ – Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem

SAPARD – Speciální akční program pro předvstupní pomoc v oblasti zemědělství a rozvoje venkova

Sb. – sbírka

SWOT analýza – jednotlivá písmena znamenají: Strengths – silné stránky, Weaknesses – slabé stránky, Opportunities – příležitosti, Threats – hrozby

tab. – tabulka

tzv. – takzvaný

UNWTO – Světová organizace cestovního ruchu při OSN

VŠB – TUO – Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Vyd. – vydání

WTO – Světová organizace cestovního ruchu

WWOOF – World Wide Opportunity on Organic Farm: Celosvětové příležitosti na ekologických farmách

MZe – Ministerstvo zemědělství

ÚKZÚZ – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

KS – kontrolní subjekt

Seznam obrázků

Obr. 3.1	Agroturistika Urbanovi, s. 22
Obr. 3.2	Farma – Ilustrace, s. 22
Obr. 3.3	Označení bio potravin – logo, s. 24
Obr. 3.4	Evropské označení bio, s. 24
Obr. 3.5	Ekologická farma Letní stráň – okolí a interiér, s. 25
Obr. 3.6	Ilustrace – chataření a chalupaření, s. 26
Obr. 4.1	Biofarma Juré – mapa, s. 38
Obr. 4.2	Statek Adámek – mapa, s. 40
Obr. 4.3	Statek Adámek – exteriér a interiér, s. 42
Obr. 4.4	Ranč U jelena – mapa, s. 43
Obr. 4.5	Ranč u jelena – exteriér a interiér, s. 44
Obr. 4.6	Biofarma Belina – mapa, s. 45
Obr. 4.7	Biofarma Belina – logo a exteriér, s. 47

Seznam schémat a tabulek

Schéma 2.1	Cestovní ruch jako systém, s. 10
Schéma 2.2	Struktura cestujících, s. 11
Schéma 2.3	Cestovní ruch, s. 12
Schéma 2.4	Udržitelný rozvoj venkovského cestovního ruchu, s. 15
Schéma 2.5	Zelený cestovní ruch, s. 17
Tab. 3.1	Pravomoce ÚKZÚZ a KS, s. 24
Tab. 3.2	Typologie zátěže území aktivitami CR, s. 31
Tab. 4.1	Akce, které budou podporovány, s. 37

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3)
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne 9. 5. 2013

.....
Jana Konvičková

Seznam příloh

Příloha č. 1 Vítězné vesnice roku 2012

Příloha č. 2 Kontakty farem doporučených návrhů

